

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 5: Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, lov om børns retsstilling, lov om påligningen af indkomstskat til staten og lov om en børnefamilieydelse. (Større privat ansvar for forsørgelse, målretning af særligt børnetilskud og forhøjelse af grænse for modregning i børnefamilieydelsen).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 7/10 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

René Skau Johansen (S):

Det her lovforslag indgår i finanslovforhandlingerne. Her er det så en besparelse på det sociale område, det drejer sig om, og det er selvfølgelig aldrig nemt at skulle skære ned på det sociale område.

Det er et delmål for Socialdemokratiet, at en besparelse ikke går ud over de svageste. I det her tilfælde må det ikke gå ud over børnene, og jeg mener, at det her lovforslag tager fat på den udfordring; altså at skulle spare 200 mio. kr. og samtidig undgå, at børn bliver klemt.

Lovforslaget sikrer en besparelse på ca. 200 mio. kr. En del af de penge hentes ved at give kommunerne en større mulighed for at modregne restancer på dagtilbudsområdet og andre beslægtede områder. Resten af besparelsen hentes ved at ændre forholdet mellem private og offentlige bidragsydere i skilsmisefamilier.

Det ordinære børnetilskud sænkes, og normalbidraget hæves tilsvarende. På jævnt dansk

kan man sige, at bidragsyderen skal betale 100 kr. mere om måneden til sit barn. Det samlede beløb nedsættes det ordinære børnetilskud med. Det er kernen i lovforslaget, det er besparelsen.

Det vil sige, at der ikke sker en indkomstnedgang hos den forælder, der har ansvaret for barnet i det daglige, og som i forvejen har nogle betydelige udgifter til barnet.

I Socialdemokratiet er vi glade for, at der sikres en fordeling af midlerne, så de svageste, dem, der lever af sociale pensioner eller lignende, ikke stilles dårligere. Det er meget væsentligt for Socialdemokratiet, at en besparelse ikke stiller de svageste dårligere.

I Socialdemokratiet er vi også tilfredse med, at lovforslaget prioriterer barnets tarv højere end at sikre forældrenes interesser – de skal nok klare sig. Det handler derfor om at sikre en besparelse, uden at barnet lider under den.

Flere foreninger har i deres høringssvar til lovforslaget hævdet, at den forøgede udgift, forældene skulle have til deres barn, oftest faderen som bidragsyder, vil medføre, at flere fædre vil opgive at se deres børn efter en skilsmisse. Jeg forstår ikke helt den reaktion. 100 kr. kan være mange penge for nogle mennesker, men at det skal være udslagsgivende for, om man vil bevare kontakten til sit barn, kan jeg ikke forstå.

Til sidst mener jeg også, at der sendes et vigtigt signal med ændringen af forholdet imellem private og offentlige bidragsydere. Privates økonomiske ansvar over for deres børn skærpes. Det er nemlig ikke kun et socialt og følelsesmæssigt ansvar, der følger med, når man får børn. Der er også et økonomisk ansvar.

Derfor er det kun rimeligt, at private yder mere, når der skal spares penge.

Vi skal ikke glemme, at det offentlige fortsat bidrager med en betydelig sum penge til skilsmisseramte familier. 36 pct. – over en tredjedel af de danske børn – oplever, at deres forældre bliver skilt. Vi skal sikre, at børnene ikke bliver tabere ved en skilsmisse, som i forvejen er en smertefuld proces.

Med det her lovforslag sikrer vi, at det samlede bidrag, nemlig normalbidraget og det ordinære børnetilskud, forbliver uændret. På den måde sikrer vi barnets tarv, og vi sikrer også en vigtig besparelse på finansloven.

Socialdemokratiet tilslutter sig forslaget.

Gyda Kongsted (V):

Dette lovforslag er en del af regeringens finanslovforslag, som umiddelbart lyder fornuftigt med henblik på at give forældrene et større privat ansvar for deres egne børns forsørgelse, idet hovedsigtet er at nedsætte det offentliges udgifter mod en tilsvarende forhøjelse af den private betalingsdel af et barns forsørgelse.

Beløbet er beskeden, idet der kun tales om en ekstra betaling på 102 kr. pr. måned for den forælder, der ikke har forældremyndigheden over barnet, og beløbet er fuldt fradragsberettiget. Forældremyndighedsindehaveren vil ikke generelt få mere i tilskud, idet beløbet vil blive fratrukket det offentliges månedlige tilskud.

Lovforslaget indebærer tillige en indtægtsregulering af det særlige børnetilskud samt en forhøjelse af grænsen for modregning af visse restancer til det offentlige i børnefamilieydelsen fra en tredjedel til halvdelen af ydelsen.

Men som Foreningen af Statsamtjurister nævner i deres høringsvar, er de beskrevne ændringer af en sådan karakter, at den almindelige borger ikke vil fatte indhold og rækkevidde ved at læse teksten, hvilket kan afstedkomme uheldige virkninger.

Venstre vil dog gå positivt ind i forhandlingerne om lovforslaget.

Jens Heimburger (KF):

Det Konservative Folkeparti støtter som udgangspunkt regeringens forslag om besparelser på dette område, men vi vil gerne under behandlingen af forslaget kigge på, om vi får skabt et system med for mange forskellige niveauer og skattesatser og andet, om vi nu i virkeligheden ikke er ved at indføre for meget bureaukrati, specielt når det drejer sig om 100 kr. om måneden. Jeg ved godt, at det desværre er så mange fraskilte i dette land, at det jo ender med en hel del millioner.

Så det er en af de ting, vi må have belyst, om vi ikke kan gøre det lidt klogere, end det er fremlagt her. Det er jo også en af de ting, der er omtalt i de høringsvar, vi har modtaget.

Men som udgangspunkt har vi altså ikke nogen problemer med, at normalbidraget hæves, og vi har heller ikke nogen problemer med, at man dermed påpeger, at det at have børn jo i virkeligheden er en lykkelig omstændighed, også selv om man har måttet gå fra hinanden, og at det i princippet først og fremmest er ens eget ansvar.

At vi så alligevel også fuldt ud støtter, at alle får væsentlige bidrag fra det offentlige i denne her situation, er en anden sag.

Så vi er positive, men afventer en nøje granskning af selve ordningen under udvalgsbehandlingen.

Villy Søvnal (SF):

I modsætning til ordføreren for Venstre, der så det her som et socialpolitisk fremskridt, synes jeg, regeringen skal have ros for at skrive det meget mindre sentimentalt.

Der står nemlig i den skriftlige fremsættelse: »Som et led i regeringens ønske om at gennemføre besparelser på de offentlige udgifter foreslås . . .«.

Det er ærlig snak, altså det her er der ingen socialpolitiske visioner i. Det her er et spørgsmål om at spare penge på de offentlige budgetter, og derfor foreslår man så dels en forhøjelse af normalbidraget på de 1.224 kr. om året, dels en nedsættelse af det særlige børnetilskud til forældre, der modtager folkepension eller førtidspension, og dels en forhøjelse af grænsen for modregning i restancer i børnefamilieydelsen.

Ud over ros for, at det er ærlig snak, om man så må sige, synes jeg, det er svært at finde andre rosende bemærkninger om forslaget. Efter vores bedste opfattelse er det ikke en god idé. Jeg savner den grundlæggende analyse bag regeringens lovforslag, der påpeger, at samværsfædre og -mødre skulle være en specielt velhavende gruppe. Den dokumentation ser vi gerne i SF, og det vil vi være optaget af under udvalgsarbejdet.

Vi har fået nogle høringsvar. Vi har fået høringsvar fra Foreningen Far. Det kan selvfølgelig betegnes som et partsindlæg, og det er selvfølgelig forventeligt, at de advarer imod det, men jeg synes alligevel, deres påpegning af, hvilken betydning det vil have specielt for lavtlønsgrupper, står stærkt.

Derudover synes jeg, svaret fra regeringens Børneråd står stærkt. Jeg skal citere fra det. De skriver: »Vi mener ikke, lovforslaget reflekterer den ømtålelige situation, mange skilsmissemiljøer befinder sig i. Den konfliktsituation, som parterne i en skilsmissemiljø situation står midt i, kan yderligere intensiveres, idet det økonomiske aspekt kan frygtes at komme til at spille en stærkere rolle. Mange børn er klemte i forældrenes konflikter med hinanden, og her skal ikke meget til at forværre situationen.«

Vi er ikke begejstrede for forslaget, og det skal indgå i en fantastisk smuk sammenhæng i øvrigt, hvis SF skal støtte det.

Inge Refshauge (DF):

Ja, igen i dag må jeg jo indse, at vi skal hente støtte til de forslag, vi kan lide, i venstre side af salen.

Dansk Folkeparti vil ikke være med til at spare på børnefamilieydelse, det er ikke Dansk Folkepartis politik. Vi ved godt, at regeringen vil have offentlige besparelser, men vi mener bestemt, børnefamilieområdet er det forkerte sted at spare, også apropos den debat, vi lige har haft i formiddag. Vi kunne meget nemt finde andre steder at spare, og efter vores opfattelse skal vi ikke gøre livet mere surt for børnefamilier, end det er i forvejen.

Vi kan ikke stemme for, at man nu vil pille ved nedsættelse af de ordinære børnetilskud, og vi kan heller ikke gå med til forhøjelse af grænsen for modregning af visse restancer i børnefamilieydelsen.

I Dansk Folkeparti mener vi tværtimod, at børnefamiliers vilkår skal forbedres. Det gælder både familier og ikke mindst eneforsørgere.

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg skal endnu en gang meddele, at da fru Yvonne Herløv Andersen ikke kan være til stede her i salen, skal jeg på hendes vegne forelægge følgende:

Der er ikke meget at raffe om med dette lovforslag. Det er et spareforslag, og det er vigtigere for regeringen at få besparelsen end at afvente betænkningen fra Børnelovsudvalget. Forslaget har været sendt ud til høring, og CD synes ærligt talt, det er en anelse beskæmmende, når man skal høre fra Foreningen af Statsamtjurister, at en del af reglerne er meget lidt forståelige, og at almindelige borgere ikke vil fatte en smule af indholdet og rækkevidden ved at læse teksten.

Samme høringssvar siger også, at forslaget vil gøre administrationen besværlig, fordi man skal bruge flere kræfter på at forklare det finurlige ved ændringen af normalbidraget og de tilhørende skattemæssige konsekvenser.

Der er efter CD's opfattelse i det hele taget ikke tale om nogen særlig smuk konstruktion, for at staten samlet kan spare disse godt 160 mio. kr. om året.

Men forslaget skal jo ses i sin rette sammenhæng, som er finansloven. Forhandlingerne om den vil for alvor gå i gang nu, og CD vil derfor overhovedet ikke lægge sig fast på noget nu.

Dorit Myltoft (RV):

Dette lovforslag skal ses som en del af regeringens forslag til besparelser på de offentlige udgifter på finanslov 2000.

For det første lægger forslaget op til en forhøjelse af normalbidraget i forbindelse med børnebidrag, en indførelse af et tillæg til det særlige børnetilskud for personer under 25 år, der har bidragspligt over for et barn, og som får hjælp efter lov om en aktiv socialpolitik, samt en tilsvarende nedsættelse af det ordinære børnetilskud.

Det foreslås samtidig, at der ikke skal være fradragsret for det nye tillæg til normalbidragets grundbeløb.

Begrundelsen for forslaget er et ønske om at skabe en mere rimelig balance imellem offentlig og privat forsørgelse i forbindelse med skilsmisse eller samlivsophør.

Konsekvensen af forslaget vil være, at den forældre, som har pligt til at betale børnebidrag, vil få en merudgift på 1.224 kr. om året. I den forbindelse er det vigtigt at nævne, at børnebidraget er fradragsberettiget. Det offentlige tager således en relativ stor del af forældrenes ansvar for at forsørge deres børn.

Set i det lys finder Det Radikale Venstre den foreslåede ændring ganske rimelig, og vi er derfor positive over for denne del af forslaget.

For det andet foreslås der en indtægtsregulering af det særlige børnetilskud, der ydes, når en eller begge barnets forældre modtager social pension. Dette forslag er også begrundet i et ønske om at skabe en mere rimelig balance mellem offentlig og privat forsørgelse, og det støtter vi også fra radikal side.

Endelig lægger forslaget op til, at grænsen for modregning i børnefamilieydelsen af eventuelle restancer til det offentlige vedrørende betaling for dagtilbud og klubtilbud forhøjes fra en tredjedel til halvdelen af ydelsen. Begrundelsen for forhøjelsen er, at restancerne på daginstitutionssområdet fortsat er store. Også denne del af forslaget støtter Det Radikale Venstre.

Det er som nævnt et forslag til besparelser, og vi mener, at de penge, vi her sparer, kan bruges godt andre steder.

Så alt i alt kan Det Radikale Venstre støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg vil gerne spørge, om det er noget, vi i CD har misforstået, eller det er De Radikale: Den hundredkroneseddel, som faren skal betale, er ikke fradragsberettiget i skatten. Det er jo der, det administrative bøvl er, at det, han normalt betaler, er skattefradragsberettiget, men de nye 102 eller 108 kr., hvor meget det nu bliver, mener jeg, der i lovforslaget står, han ikke må fratrække. Det vil jeg meget gerne have belyst.

Jette Gottlieb (EL):

Jeg tror, jeg til det sidste kan svare, at det er CD, der har ret i fortolkningen.

Om forslaget vil jeg sige, at Enhedslisten ikke kan støtte det. Forslaget går jo i al korthed ud på at flytte en del af forsørgelsen af børn, der vokser op hos enlige forsørgere, fra det offentlige til den forælder, der har bidragspligt.

Børnetilskuddet til enlige forsørgere nedsættes, men samtidig forhøjes normalbidraget med samme beløb. Det ser jo umiddelbart vældig uskyldigt ud, men det medfører altså forringelser for en række grupper, som ikke nødvendigvis er dem, der har allerbedst råd. Samtidig med forhøjelsen af normalbidraget ændres fradragsretten, så forhøjelsen på de 1.224 kr. årlig ikke kan trækkes fra – og det var det, CD spurgte om.

For en gruppe af landets allerfattigste, nemlig kontanthjælpsmodtagerne under 25 år, betyder det en hel mærkbar forringelse. De får i dag et tillæg til sultecirkulæretaksten, der svarer til normalbidraget. Dette tillæg forhøjes med det beløb, vi taler om, men det skal der så betales skat af, så reelt kommer de jo altså til at betale halvdelen af forhøjelsen selv.

Når den månedlige indtægt er så lav, at man efter betaling af husleje og andre faste udgifter typisk har mellem 1.000 og 1.500 kr. månedlig til kost, tøj, lommepenge osv., ja, så er 50 kr. mindre om måneden ikke en bagatel. Det er måske mad de sidste to dage i måneden eller fødselsdags- eller julegaver eller lignende til barnet, der må vælges fra i den anledning.

En anden gruppe, der rammes, er børn, hvis forældre er i fængsel i mere end tre måneder, og som bor hos den ikkefængslede forælder. Til hjælp til forsørgelsen af dem får man i dag børnetilskud. Fremover vil sådan en familie have det beløb, 1.224 kr., mindre pr. barn pr. år.

Når man ved, hvor belastende det er for en familie og ikke mindst børnene, når den ene

forælder bliver anbragt i fængsel, så forekommer det besynderligt, at de nu skal tildeles en tillægsstraf, nemlig færre penge til de daglige fornødenheder. Familien er i forvejen ved indsættelsen frataget den ene forsørger – nu skal de også fratages en del af eksistensgrundlaget.

Det er selvfølgelig rigtigt, at fraskilte par ofte tilsammen vil have en større disponibel indkomst, end de havde, da de boede sammen. Til gengæld har de altså også fået to huslejer, to elregninger og to varmeregninger og to husstandsforsikringer osv.

Den bidragspligtige forælder har som regel andre udgifter end bidraget til sine børn. Det er ikke gratis at have samkvem. Der er udgifter til kost, logi og rejser. De fleste samkvemsforældre gør sig store anstrengelser for at vise børnene, at de stadig er en elsket og vigtig del af deres liv. Derfor er deres nye hjem indrettet med plads til børnene. Nogle gange har samkvemsbørn deres eget værelse. Nogle gange har de måske en krog, en plads i et hjørne til deres personlige ting. Men det betyder altid ekstra udgifter, udgifter til en større bolig – uden boligstøtte vel at mærke – for samkvemsbørn indgår jo ikke i boligstøtteberegningerne.

Alle taler om, hvor vigtigt det er for et barn at have to forældre, uanset om de bor sammen eller ej; to forældre, der begge er aktivt til stede i barnets liv, uden at barnet bliver en brik i de voksnes konflikter. Det her forslag gavner i hvert fald ikke barnets mulighed for at fastholde de to forældre.

Når et par går fra hinanden er der næsten altid en såret part. Uanset hvor stor umage de voksne gør sig, bliver barnet påvirket af forældrenes forhold. Det kan tage mange år, før man lærer at være i stue sammen, når barnet skal hentes eller afleveres i forbindelse med samkvem. Når følelserne tager over og fornuften deponeres, kan hvad som helst blive konflikt-emne, og det er lige præcis det, der sker. Hvis man f.eks. er en forsmået ægtefælle, der nu skal bo helt alene, og som lod det meste af indboet blive af hensyn til børnene osv., ja, så kan man meget nemt komme til at føle sig meget uretfærdigt behandlet. Det hele er i ruiner, og det samme er økonomien, fordi man skal til at etablere sig forfra, og oven i det skal man så betale et bidrag. Derfor bliver bidraget i sig selv til et konflikttemne mellem forældrene. De konflikter bliver i hvert fald ikke mindre af, at bidraget bliver sat op.

På Enhedslistens vegne vil jeg opfordre regeringen til at finde andre indtægtsformer. Vi vil godt være med til at omfordele samfundets værdier, men vi kan altså ikke se nogen grund til at ramme nogle af de allerfattigste eller allersvageste, og det gør det her forslag.

Tove Videbæk (KRF):

Kristeligt Folkeparti er en smule afventende og usikker over for dette spareforslag. I 1992 blev der jo nedsat et børnelovsudvalg, der bl.a. skulle se på børns forsørgelse og komme med forslag til ændringer. Udvalget kom med sin første delbetænkning om børns retsstilling i 1997, og anden delbetænkning om børns forsørgelse skulle være kommet allerede, men forventes nu at komme efter jul.

Kristeligt Folkeparti vil gerne afvente børnelovsudvalgets kulegravning af området, inden vi mener, at vi har fast grund under fødderne til at tage stilling til dette forslag.

Tom Behnke (FRI):

Vi har i Frihed 2000 principielt den holdning, at børnene er forældrenes ansvar, hvad enten forældrene nu er samboende, om de er gifte eller de har valgt at bo hver for sig. Og derfor er vores udgangspunkt også, at det er forældrene, der skal betale, hvad det koster at have børnene. Derfor støtter vi også det lovforslag, som ministeren her har fremsat.

Vi har fuld forståelse for mange af de argumenter, der har været fremført fra andre ordførere, om, at der jo er nogle tilfælde, hvor mor og far, der er blevet skilt, er i en økonomisk kritisk situation, og at det alt andet lige er dyrere, når man bor hver for sig. Men vi må holde fast i, at i forhold til den her lovgivning, så bør princippet være, at forældrene betaler, hvad det koster at have børnene, og hvis der så er nogen, der har sociale problemer, økonomiske problemer, må man gå ind og samle dem op individuelt efter den øvrige sociale lovgivning. Men princippet bør være, at man ikke laver en lovgivning her omkring børnebidrag ud fra nogle sociale hensyn.

Så i hovedprincippet er vi helt enige med ministeren, og dem, som så rent økonomisk ikke kan følge med, må man samle op med den øvrige lovgivning.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Tak til de partier, der har støttet forslaget. Hovedparten af forslaget drejer sig om at sikre, at

vi ikke øger statens underskud. Det er jo sådan, at der er brug for at bruge nogle flere penge på en række områder, og de penge skal jo så findes et sted. Og hvis ikke man vil hæve skatterne eller øge gælden, jamen så må man jo så finde dem gennem besparelser på forskellige områder. Og det her er jo så én måde at finde de besparelser på.

Jeg synes, det er socialt forsvarligt, for i dag koster det det offentlige ganske mange penge pr. barn, når to mennesker bliver skilt. Det kan koste helt op til 25.000 kr. om året pr. barn i ekstra udgifter for det offentlige.

Men selvfølgelig er det da en balancegang. Det er klart, at den kan vi diskutere nærmere i udvalget. Vi synes selv, vi har fundet balancen, men det er da klart, det også kan virke lidt bureaukratisk, som hr. Jens Heimbürger pegede på, og der må vi jo så diskutere – undersøgelsen, som han efterlyste – om det kan gøres mere enkelt.

Fru Annie Lunde spurgte, om det er sådan, at det beløb, 1.200 kr. om året, man nu skal betale mere som den, der skal betale bidraget, er fradragsberettiget, altså om man kan trække det fra i skat. Det kan man ikke. Det er jo så en afvejning. Man kan jo sige, det også er ret favorabelt, at man kan trække det bidrag, man skal betale, fra i skat, men der er mange tekniske ting i forslaget, og det regner jeg med vi kan se på i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 31:

Forslag til lov om Statstidende.

Af forskningsministeren (Birte Weiss).

(Fremsat 7/10 99).

Lovforslaget sættes til forhandling.